

Osoko bilkura

COVID-19a dela eta, era telematikoan

2020ko maiatzaren 29an

Urrutia, Andres, euskaltzainburua,
Videgain, Xarles, euskaltzainburuordea,
Kintana, Xabier, idazkaria,
Aleman, Sagrario, diruzaina,
Arejita, Adolfo, Iker sailburua,
Coyos, Jean-Baptiste, Jagon sailburua,
Azkarate, Miren,
González de Viñaspre, Roberto,
Iñigo, Andres,
Kaltzakorta, Jabier,
Oñederra, Miren Lourdes,
Sagarna, Andoni,
Salaberri, Patxi,
Toledo, Ana,
Urkia, Miriam eta
Zabaleta, Patxi.

Mujika, Alfontso,
Osa, Erramun eta
Zabaleta, Joseba,
zegozkien gaietan.

Ezin etorria adierazi dutenak: Aurelia Arkotxa, Jose Irazu “Bernardo Atxaga”, Joseba Lakarra, Txomin Peillen, Patxi Uribarren eta Mikel Zalbide.

Ahalak: Aurelia Arkotxak ahala Xarles Videgaini; Jose Irazu “Bernardo Atxaga”k ahala Andres Urrutiari; Joseba Lakarrak ahala Miren Lourdes Oñederrari; Mikel Zalbidek ahala Andres Urrutiari.

COVID-19a dela eta, herri-agintariek hartutako erabakiei eta emaniko jarraibideei men eginez, batzarra era telematikoan egin da, 2020ko maiatzaren 29an, ostiralean, 10:00etan.

A. Urrutia euskaltzainburuak euskaltzain guztiak agurtu ditu, modu telematikoan eginiko deialdiaren arrazoiak azaldu eta etorririkoen zerrenda eta ahalak irakurri ditu. Horrela, quoruma badela egiaztatu ondoren, maiatzeko Osoko bilkurari hasiera eman zaio.

1. Osoko bilkurako (2020-02-28) bilera-agiria onestea, hala erabakiko balitz.

Oharrik ez da jaso. A. Urrutia euskaltzainburuak ahoz oharrik egin nahi den galdetuta, ez da egin. Ondorioz, 2020ko otsailaren 28ko bilkurako bile-

ra-agiria onetsirik gelditu da.

2. Ageriko bilkuretako (2019-03-30 eta 2019-05-04) bilera-agiriak onestea, hala erabakiko balitz.

Oharririk ez da jaso. A. Urrutia euskaltzainburuak ahoz oharririk egin nahi den galdetuta, ez da egin. Ondorioz, bi ageriko bilkuretako bilera-agiriak onetsirik gelditu dira.

3. COVID-19a dela eta, Euskaltzaindian hartutako erabakien berri.

COVID-19ari aurre egin ahal izateko herri-agintariak hartutako erabakiak kon-tuan hartuz, A. Urrutiak aditzera eman du Euskaltzaindiaren egoitza eta ordezkari-tzak itxita egon direla eta Euskaltzaindiko langileek telelana egin dezaten sustatu dela. Orain, poliki-poliki, langileak egoitzara eta ordezkari-tzetara bueltatzen ari dira eta telelana sustatzen ari da langile batzuen kasuan, osasun-arrazoia tarteko, telelanean segitzea komenigarri denean, bai eta adineko edo umeak zaintzeko pre-mia dutenen kasuan ere. Osoko bilkurei dagokienez, martxoan eta apirilean ezin izan dira egin. Maiatzekoa, ordea, egiteko aukera izan da, ezohiko moduan, era telematikoan, hain zuzen. Ekainekoa aurrez aurre izateko aukerarik egonez gero, halaxe egingo da, eta bestela, modu telematikoan.

Bilkurak luzaroan era telematikoan egin behar izanez gero, egon badago arazo bat Osoko bilkurak erabakiak hartu ahal izateko eraren inguruan. Ondorioz, egoe-ra luzatuz gero, Zuzendaritzak gaia aztertu eta proposamen bat ekarriko du Osoko bilkurara.

4. Euskaltzaindiaren Hiztegia. Adierak eta adibideak. Batzorde Ahaldunduaren oharrak (XIX). Jasotako oharrak aztertu eta erabakiak hartu.

M. Urkia Batzorde Ahaldunduko idazkariak hitza hartu du. Aditzera eman due-nez, otsaileko bileran aurkeztutako oharrei inork ez die iruzkinik egin. Ondorioz, otsaileko Osoko bilkuran aurkeztutako proposamenak, bere horretan, onetsi dira.

5. Euskaltzaindiaren Hiztegia. Adierak eta adibideak. Batzorde Ahaldunduaren oharrak (XX). Aurkeztu.

Zerrenda berria aurkeztu dute Batzorde Ahaldunduko A. Sagarna arduradunak eta M. Urkia idazkariak, M. Azkarate eta A. Iñigo euskaltzainek egindako oharrak eta egitasmoko kideek emandako erantzun arrazoituak biltzen dituen.

Aurkezpenaren ondoren, oharrak egiteko epea zabaldu da, ekainaren 15 artekoa.

6. Onomastika: Iruñeko eta Nafarroako erresumetako errege-erreginen izenak arauaia. Aurkeztu.

R. González de Viñaspre Onomastika batzordeko buruak azaldu du santutegiko izenen arauak emendatu eta eguneratu ondoren, Nafarroako errege-erreginen izenak landu dituela batzordeak eta gaurkoan araugai gisa aurkezten duela. Alfontso Mujika Onomastika batzordeko idazkariari hitza eman dio araugaiaren azalpen teknikoa egiteko.

A. Mujikak azaldu du Exonomastika batzordeak munduko pertsona-izenak landu dituela 2013az geroztik eta, langintza horretan, munduko errege-erreginen izenak ere landu direla. Zehazki, 2017an, 186. araua onartu zuen Euskaltzaindiak, eta hartan eman zituen Akademiak errege-erreginen izenen grafiari buruzko irizpide-gomendioak. Arau horretan, munduko hainbat izen eman ziren, tartean gure inguruko (Aragoi, Gaztela, Frantzia, Espainia...) errege eta erregina askorenak. Nafarroakoak, ordea, nahita ez ziren eman, bi arrazoiengatik: batetik, Euskal Herriko pertsona-izenak eta ezaugarri berezikoak izanik, Onomastika batzordeak landu behar zituelako, eta bestetik, hemengo pertsona-izen garrantzitsuak direnez, kanpoko pertsona-izenak baino modu xeheagoan landu eta aurkeztu nahi zirelako.

Bilketa-lana egin ondoren, izenen gaineko irizpideak aztertu zituen batzordeak: izen horiek santu eta santen izenekin bat datozenean, santutegiko izenen grafia berak erabili dira, eta, santutegiko zerrenda arautuan agertzen ez diren izenak direnean, Onomastika batzordeak landutako *Euskal izendegia* erabili da. Azkenik, identifikatzaile patronimikoak agertzen direnean, P. Salaberrik egindako azterketatik ateratako ondorioak aplikatu dira; alegia, Onomastika batzordeak landutako *Deituren izendegia* lanean erabilitako berak.

Araugaiaren parte nagusia taula da: ordena kronologikoan aurkezten dira errege-erreginak, dinastia ere zehaztuta (dinastien izenatarako, 182. arauan —*Dinastien izenak*— emandako irizpideak erabili dira). Izenaz gainera, izengoitia ere paratu da, dagoenean, eta erreinaldi-urteak eta noiz jaio zen eta noiz hil. Horretaz gainera, ezkontide(ar)en izena(k) eta seme-alabena ageri dira. Gaztelaniazko, frantsesezko eta ingelesezko ordainak ere jaso dira.

Zalantza egin du batzordeak taulari amaiera emateko orduan. Zehazki, zalantza da ea Gaztelak eta Aragoik 1512an Nafarroa inbaditu ondoren izan ziren errege-erreginak zerrendan bildu behar diren ala ez: Fernando I.a sartu behar den edo han eman behar zaion amaiera tulari (Nafarroako Erresumak 1530etik 1620ra bitartean Nafarroa Beherean izan zuen jarraipena, bestalde, ageri da taulan), eta horri buruzko iritzia eskatu dio Osoko bilkurari. Banatu den taulan oharretarako zutabe bat dago, eta oin-ohar asko daude, izenak nondik atera diren jakiteko eta datuen iturriak ikusteko. Zutabe lagungarri hori eta oin-ohar gehienak barne-erabilerakoak dira, eta ez dira argitaratzekoak.

Aurkezpenaren ondoren, oharra egiteko epea zabaldu da, ekainaren 15 artekoa.

7.1. Esku artekoak.

7.1. Pierre Andiazabal ohorezko euskaltzainaren heriotzaren berri. Urruñan 1923an sortua, Kanboko Arditeya zahar-etxean zendu zen, maiatzaren 16an, 97 urte zituela. 1964. urteaz geroztik, euskaltzain urgazle zen eta 2000ko urriaren 27an ohorezko euskaltzain izendatua izan zen.

Garrantzi handia izan zuen meza euskaraz ematearen aldeko mugimenduan. Bere idazlanen artean, aipatu izan dira *Meza denborako deiak* (1961), *Igandetan elizan [prest]* (1988) eta *Mezatako deiak* (1986-1988). Azkenetakoa, *Igande eta bestetako irakurgaiak*, 2008an argitaratu zuen.

7.2. Euskaltzaindiaren Ipar Euskal Herriko urteko bilkuraren berri. Euskaltzaindiaren Ipar Euskal Herriko urteko batzarra martxoaren 30ean, astelehenean, egiteko bazen ere, azkenean, izurritearen ondorioz, atzeratu beharra suertatu zen. Urteko batzar hori era telematikoan egin zen maiatzaren 11-15 bitartean. Horrela, bozketan parte hartu zuten euskaltzain osoek eta emerituek urteko Oroitza eta 2019ko Kontuen txostena onartu zituzten.

7.3. Euskaltzaindiak eta UZEIk bi erakundeon arteko lankidetzahitzarmen berria izenpetu zuten 2020ko apirilaren 24an. A. Urrutia euskaltzainburuak eta UZEIko lehendakari Jon Etxabek sinatu zuten bi erakundeen arteko hitzarmen berria. Orain arteko lankidetzaren sendotu eta zabaltzen duen hitzarmena telematikoki sinatu zuten, COVID-19aren pandemiari aurre egiteko hartutako neurriak direla eta. Hitzarmen berriak hiru arlo hauetan lankidetzaren areagotzea du helburu: batetik, abian diren ikerketetan sakontzea eta ildo berriak irekitzea, bestetik, eza-gutzaren transferentzia, eta, azkenik, egitasmo eta aplikazio berriak abian jartzea, bereziki, eremu digitalean.

7.4. Hurrengo Osoko bilkura. Ekainaren 26an egingo da, ahal dela, aurrez aurre eta, ezin bada, era telematikoan.

8. Azken ordukoak.

Ez da egon.

Eta beste aztergairik ez dela, Osoko bilkura bukatutzat eman da, 11:40 direnean.

Andres Urrutia Badiola,
euskaltzainburua

Xabier Kintana Uriarte,
idazkaria